

Franca Damen is de 'Bram Moszkowicz' van de boeren:

'Op de juridische barricade voor varkenshouders'

Advocate Franca Damen is een bekend gezicht in de varkenshouderij. Door sommigen wordt ze de 'Bram Moszkowicz' van de boeren genoemd: scherp, een detail-fetisjist, gepassioneerd, geslepen en altijd op de juridische barricade voor de boer. „Recht is mijn hobby”, vertelt de eigenzinnige advocate en dochter van een varkenshouder.

Sinds januari werkt Damen zelfstandig met haar advocatenbureau Damen Legal. Voor het interview heeft ze net een nieuwe uitspraak van de Raad van State gelezen. Een grote rechtszaak. POV versus de provincie Brabant over het veehouderijbeleid. Helaas veegde de rechter een groot deel van de bezwaren van tafel. Het vuur van vrouwe Justitia stroomt door haar aderen. Toch ziet Damen ook een positieve kant. Ze twittert de boodschap: 'Uitspraak Raad van State over Brabantse ruimtelijke regels voor de veehouderij: de regels over fijnstof zijn onverbindend. Dus dat is positief voor Brabantse veehouders.'

Voor haar voelt de Raad van State-uitspraak dan ook niet als een totale nederlaag. „Een gevoel van nederlaag krijg ik vooral als ik een klant niet van tevoren ergens over gewaarschuwd heb. Wanneer de rechter met een punt komt dat cruciaal in de rechtszaak is, en ik dat op voorhand niet heb gezien. Als ik in mijn analyse een risico niet zag en dit fataal is bij de rechter, dan baal ik. Dan is dat een nederlaag.”

Overigens gebeurt dat zelden, want ze is gefocust als een havik op haar prooi en geen detail ontgaat haar. Constant alert op mazen in de wetgeving en fouten in procedures of argumentatie. „Ik wil doortastend zijn en de onderste steen boven krijgen. Ik laat mij niet met een kluitje in het riet sturen. Ik zal er bovendien altijd voor zorgen dat mijn integriteit niet in het geding is.”

Moszkowicz van de boeren

Met Franca Damen als advocaat hebben varkenshouders de best mogelijke

juridische ondersteuning. Ze wordt door sommigen de Moszkowicz van de boeren genoemd. Uiteraard zonder de omstreden randjes van het origineel, maar wel met dezelfde geslepenheid. Voor haar is de varkenshouderij een bijna vanzelfsprekende sector om als juriste de belangen van boeren te behartigen, maar in haar jonge jaren had ze andere toekomstplannen.

„Ik ben een dochter van een varkensboer. Ik heb ooit tegen mijn ouders gezegd dat ik nooit in de agrarische sector zou gaan werken. Als kind maakte ik de varkenspest mee. De ziekte hadden onze varkens niet, maar we werden wel geconfronteerd met alle maatregelen en verdenkingen eromheen. Daarnaast is het boerenleven keihard werken. Vanaf mijn vijftiende wilde ik advocaat in het strafrecht worden. Maar tijdens mijn rechtenstudie liep ik stage bij een advocatenkantoor dat vooral agrarisch recht bleek te doen. Daar was ik bezig met vergunningen voor veehouders en varkenshouders. Zo ben ik toch weer de agrarische sector ingerold. Ik zou het ook niet meer anders willen. Het bloed blijkt toch te kruipen waar het niet gaan kan.” De stage bij Linssen Advocaten werd een vaste baan en vijf jaar later vertrok ze naar het Rotterdamse advocatenkantoor Kneppelhout & Korthals Advocaten. Sinds dit jaar heeft ze haar eigen advocatenkantoor Damen Legal. „Eigenlijk draaide ik na twee jaar in de advocatuur al mijn eigen praktijk; haalde klanten binnen en voerde zelfstandig rechtszaken. Destijds overwoog ik al om een eigen kantoor te beginnen. Dat heb ik begin dit jaar gedaan.” Er speelt zoveel in de agrarische sector

en de dynamiek is groot. Voor Damen is dat een belangrijke reden om zich niet te richten op het veel 'sexyer' strafrecht, maar zich verder te ontwikkelen in het bestuursrecht voor de agrarische sector met name bestemmingsplannen, vergunningen en handhaving. „Het is een sector die mij nauw aan het hart gaat. De varkenshouders krijgen zo ontzettend veel over zich heen. Er gelden heel veel regels. Dat maakt mijn werk inhoudelijk uitdagend. Maar de uitdaging is er ook om boeren, die politiek en maatschappelijk behoorlijk onder druk worden gezet, bij te staan.”

Puur voor de veehouderij

In haar werk vindt Damen het belangrijk om puur voor de veehouderij op

“

Iedere zaak die ik voor de klant win, is voor mij een succesverhaal

te komen. Daarin is ze principieel en integer. „In principe sta ik ook geen overheden zoals gemeenten bij. Alleen als het de veehouderij niet kan schaden. Ik krijg van andere juristen en adviseurs wel eens over me heen: 'Waarom werk je zo tegen?' Bijvoorbeeld nu met stikstof. Dan geef ik hen aan dat uit onderzoeken blijkt, zoals het onderzoek van Geesje Rotgers, dat de stikstofdepositie binnen 400 meter neerslaat. Er moet gewoon ▶

gekeken worden naar wie wat veroorzaakt. Dan is de reactie: 'Daar heeft toch niemand belang bij. We moeten toch vooruit?' Dan reageer ik: 'Nee, er is wel belang bij, want pas als je weet welke sectoren daadwerkelijk een stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden veroorzaken, kunnen gericht en effectief maatregelen worden getroffen. Doordat daar nu onvoldoende inzicht in is, is het draagvlak ook weg.' Het lijkt wel of de politieke en maatschappelijke druk zo hoog is dat er niet kritisch genoeg wordt gekeken naar het daadwerkelijke effect van de veehouderij en de rechtvaardigheid verdwijnt. Dat vind ik zorgelijk."

RIVM en Mesdagfonds

Damen is ook betrokken bij de Stichting Stikstofclaim. Welke rol kan een advocaat in de hele stikstofdiscussie spelen en wat kan je juridisch doen met de rapporten zoals van Rotgers en het Mesdagfonds? „Dat is heel moeilijk, want de rechter kijkt over het algemeen toch naar de overheidsinstanties en instituten zoals het RIVM en het PBL. Het is moeilijk om daar iets tegenover te zetten. Dat maakt procederen soms lastig. Maar ik vind het wel belangrijk om deze discussie onder de aandacht te blijven brengen, ook bij de rechter. Al is het maar om twijfel te zaaien over de rechtmatigheid van de eisen die worden gesteld.“ Ook toen ze werd uitgenodigd door de Tweede Kamer om uitleg te geven, laat ze waar nodig kritische geluiden horen. Daar wordt volgens haar te weinig naar

geluisterd. „Het is in ieders belang om zo dicht mogelijk bij de waarheid te zitten. Daar kom je het verst mee. Dat is ook de reden dat ik tijdens een rondetafelgesprek bijvoorbeeld niet ontken dat er maatregelen nodig zijn om de stikstof op Natura 2000-gebieden te verlagen. Maar om ervoor te zorgen dat die maatregelen effectief zijn, moet je wel weten wat de oorzaken zijn van die stikstofdepositie. En daar zijn op dit moment geen meetresultaten van bekend. Ook ben ik tijdens een dergelijk rondetafelgesprek kritisch over voorgestelde stikstofmaatregelen, zoals het afnemen van latente ruimte. Daar had ik mijn vraagtekens bij, omdat een inbreuk wordt gepleegd op het eigendomsrecht en niet was getoetst of die inbreuk gerechtvaardigd is. Dat vind ik kwalijk, want elke nieuwe maatregel moet juridisch goed getoetst worden. Het was overigens leuk om de minister na het stikstofdebat te horen verwijzen naar de inbreng van 'een van de deskundigen' over het eigendomsrecht. Wordt er in ieder geval naar je geluisterd.“

Eerlijkheid en vertrouwen

De agrarische advocaat uit Drunen vindt eerlijkheid zeer belangrijk. „Dat klinkt misschien cliché, maar een van de belangrijkste zaken voor de klant is vertrouwen in mij en mijn deskundigheid. De klant moet ook altijd weten waar hij of zij aan toe is en een eerlijke voorstelling van zaken krijgen.“ Een hoogtepunt van Franca Damen was haar optreden bij televisieprogramma

EenVandaag, in het kader van het fosfaatreductieplan. Ook zit ze regelmatig in de Tweede Kamer om uitleg te geven. „Iedere zaak die ik voor de klant win, is voor mij een succesverhaal. Voor de

“

Boos als provincie standpunten inneemt die echt niet kloppen

grotere zaken, zoals met de POV, voel ik extra druk, want je doet dit voor heel veel boeren. Ik wil klanten bijstaan en helpen in de complexe juridische wereld. Dat is mijn grootste drijfveer. Onrechtvaardige dwangsommen of het Brabants veehouderijbeleid. Ik kan echt boos worden als de provincie liegt, of standpunten inneemt die niet kloppen. Dan confronteer ik ze. Als de onderhandse vergunning van de Amercentrale waar is; waar ben je dan mee bezig? Dat kán als overheidsinstantie niet. Ik kan daar heel slecht tegen.“

Tekst: Reinout Burgers

Beeld: Susan Rexwinkel

Heeft u vragen en/of opmerkingen neem dan contact op met onze redactie via redactie@pigbusiness.nl of tel. 0314 - 62 64 38

'Wat komt dat jonge meisje ons vertellen'

Juriste Franca Damen uit Drunen (NB) werkt als vrouw al jaren in de veehouderij. Hoe is het voor haar om in een prominente mannenwereld te werken? „In het begin was het lastig toen ik net advocaat was. Dan had ik het gevoel dat men dacht: 'Wat komt dat jonge meisje ons vertellen?' Maar de wereld en dat heeft me altijd geholpen. Ik ben ook dochter van een wijze varkensboer. Dus ik ben goed getraind en voorbereid. Dat helpt ook mee. Ik maak hier een grapje over, maar daar ben ik van overtuigd. Ik denk dat veel boeren net even iets eigenwijzer zijn dan de gemiddelde persoon. Niets mis mee, maar daar moet je mee kunnen omgaan. Ik ken de boerenwereld. Ik heb ook eens meegemaakt dat een klant per se een mannelijke wilde voor zijn zaak, maar hij werd doorverwezen naar mij. Aan het einde van de rit zei de boer tegen mij: 'Wat heb jij het fantastisch gedaan.' Voor iedereen die begint geldt dat je je moet bewijzen. Maar misschien geldt dat als je in een mannenwereld net iets meer.“